

Magyar Cserkészszövetség

Cím H-1025 Budapest, Tömörkény utca 3/a.

Telefon Fax +36 1 394 5084

Email titkarsag@mcssz.hu Honlap www.cserkesz.hu

Kedves Cserkészvezető, Táborszervező!

Ezt a gondolatébresztő anyagot azért állítottuk össze, hogy segítséget nyújtsunk számodra abban, hogy a rád bízott cserkészek számára még élvezetesebb és biztonságosabb, pozitív élményekben gazdag tábort tudj szervezni.

Ha valamire nem találsz választ, kérünk, keress meg minket az alábbi emailcímen, és mi igyekszünk mihamarabb válaszolni Neked!

Fészek Gyermek- és Ifjúságvédelmi Munkacsoport

gyermekvedelem@cserkesz.hu

Magyar Cserkészszövetség

Cím H-1025 Budapest, Tömörkény utca 3/a.

Telefon Fax +36 1 394 5084

Email titkarsag@mcssz.hu Honlap www.cserkesz.hu

Hogyan lesz még jobb a táborunk?

Tábort azért szervezünk, mert ez nevelésünk és a cserkészpedagógia legfontosabb színtere. Szeretnénk, hogy a cserkészek ne csak pozitív élményekkel térjenek haza, hanem képességeikben, attitűdjükben, tudásukban, Istenkapcsolatukban is fejlődni tudjanak. Ezt a fejlődést akkor tudják leginkább elérni, ha a táborban személyre szabottan tudjuk kísérni őket. Fontos tehát, hogy olyan feladatokat kapjanak, amelyek nem túlságosan “nagyok”, de nem is túl “kicsik” számukra. Például portyánál úgy választunk távolságot, hogy azt megfelelő kihívásnak érezzék, de ne legyen fizikai terhelhetőségükön jóval túlmutató.

A biztonságos közösségért és így a mindenki számára építő, felemelő élményekért érdemes az alábbi szempontokat is figyelembe venni:

- A személyes határok tiszteletben tartása: kezeljük egymás fizikai és érzelmi határait figyelmesen. Mindig legyünk tekintettel arra, hogy a gesztusaink, szavaink egy fiatalabb vagy helyzetéből adódóan kiszolgáltatottabb számára más jelentéssel bírnak. Pl.: egy kisebb gyerek fizikai érintése, a másik testi mivoltára vonatkozó megjegyzés, vicc stb.
- A nemet mondás lehetősége nem engedetlenségre nevel, hanem lehetőséget ad, hogy egy-egy helyzetből kilépjünk vagy reálisan érzékeljük saját határainkat.
- A kihívások elé állítás és a másik személyes határainak megsértése nem ugyanaz.
- Tudatosan figyeljünk arra, ha valaki viselkedésével vagy más módon jelzi, hogy bántották - pl. félrevonul, sír stb. Ha valaki ilyen jelzéssel keres meg, akkor tapasztalását vegyük komolyan, és tegyünk lépéseket a helyzete javítására. Nincs rosszabb, mintha bagatellizáljuk a gyerekek saját tapasztalatait - pl. “katona dolog”, “én is túléltem”, “egy cserkész nem panaszkodik”...
- Ha valaki csak nonverbális jeleket mutat, akkor se nézzünk félre, vezetői felelősségünk, hogy észrevegyük, ami a táborban történik.
- Az egymás közötti konfliktusokat segítsük konstruktívan megoldani. Ebben jó példával járhat elől a vezetés is...
- Fordítsunk rá figyelmet, hogy a tábor végén a visszajelzésekben a biztonság kérdése is előkerüljön. pl: Volt olyan élményed a táborban, ahol nem érezted magad biztonságban? Volt, amikor féltél? stb. A visszajelzéseket értékeljük, vonjuk le a következtetéseket és vegyük figyelembe csapatunk jövőbeli programjainál!
- Az újonnan a csapatba érkezőkre különösen figyeljünk, segítsük a beilleszkedésüket és ne engedjük, hogy kontroll nélküli helyzetekbe kerüljenek.
- Bátorítsuk és neveljük a gyerekeket arra, hogy figyeljenek egymásra, és vegyék észre, ha a társuk nehézséggel küzd vagy bajban van.
- Alkalmanként beszélgessünk velük a jó és rossz titkokról, a lojalitás és az árulkodás témájáról. Erősítsük meg őket abban, hogy mellettük vagyunk: nyitottan fogadjuk az észrevételeiket, és jelzéseiket komolyan vesszük.
- Alakítsunk ki szabályokat annak érdekében, hogy a gyerekek biztonságban érezhessék magukat a táborban vagy egyéb cserkészprogramokon. Ezeket a szabályokat előre tudassuk

Magyar Cserkészsövetség

Cím H-1025 Budapest, Tömörkény utca 3/a.

Telefon Fax +36 1 394 5084

Email titkarsag@mcssz.hu Honlap www.cserkesz.hu

a gyerekekkel és a szülőkkel is. Pl. alkoholfogyasztás tilalma, egymás fizikai bántásának tilalma, internethasználat stb. Ezzel nyilvánossá tesszük, hogy milyen értékek és elvek mentén működünk.

- Tudatosan figyeljünk a szürke zónákra, amelyek kockázatokat rejtnek. Pl.: nem-cserkész felnőttek jelenléte a táborban, táborból portyára távozó őrök biztonsága (baleset, bántalmazás, vakmerőség, túlvállalás, időjárási kockázatok stb.)
- Érdemes ezt a témakört a többi vezetővel is átbeszélni a tábor előtt, hogy a biztonság és a gyermekvédelem szempontjai ne egy ember ügye legyenek, hanem közös megegyezés és átgondolás mentén cselekedjünk.
- A gyerekeket az őket érintő döntésekbe lehetőség szerint vonjuk be, neveljük őket ezzel is felelősségvállalásra önmagukért és a közösségért.

Gyorsteszt vezetőknek

A gyermekvédelemben az egyik legfontosabb szempont, hogy minden egyénnek joga van a biztonságos, a személyes határait tiszteletben tartó környezetre/helyzetekre.

Általánosságban tehát azt a kérdést érdemes feltenni - főleg az őrvezetőknek a saját őrükkel kapcsolatban -, hogy:

- ✓ mindenki számára biztonságos
- ✓ mindenkinek kényelmes
- ✓ nem lesz bántó
- ✓ nem fogja a személyes szféráját sérteni

az, amit kitalálunk, ahogyan a táborban élünk?

Gyerekek a középpontban

Élmények megosztása

Alapvetően a gyerekekért szervezzük a táborokat, így arra is érdemes figyelni, hogy minden őrstagnak, táborozónak legyen lehetősége személyesen beszélni a vezetőivel, élményt megosztani, kérdést feltenni. Erre külön odafigyeléssel is érdemes lehetőséget teremteni. Pl. mindig más mellé üljön a vezető az étkezéseknél.

Váratlan és vészhelyzetek kezelése

Probléma esetén mindig legyen valaki, aki a gyerekekkel foglalkozik, velük közlik a rájuk tartozó információkat. Jelezzük a gyerekeknek is, hogy milyen problémával, panasszal kihez fordulhatnak.

Vészhelyzet, krízis

Vészhelyzet esetére legyen forgatókönyv, így a váratlan helyzeteket könnyebben fogjátok kontroll alatt tartani:

- Ki és melyik autót vezeti, hol vannak az orvosi papírok, ki kíséri a beteget/sérültet, melyik kórházba kell menni?

Magyar Cserkészszövetség

Cím H-1025 Budapest, Tömörkény utca 3/a.

Telefon Fax +36 1 394 5084

Email titkarsag@mcssz.hu Honlap www.cserkesz.hu

- Ki marad a gyerekekkel, mit csinálnak, amihez nem kell minden vezető, nem igényel sok előkészületet?
- Napostiszt hogyan értesíti a táborparancsnokot?

Hagyományok, programok

Cserkészletünk fontos elemei a hagyományok. Sok mindent több év vagy évtized hagyománya alapján csinálunk. Ezekre időnként érdemes kritikus szemmel ránézni és értékelni, hogy

- ✓ Van-e pedagógiai célja a táborban?
- ✓ Nevel-e valamire?
- ✓ Ad-e valamit?
- ✓ Nem sért-e senki?

Ezzel nem elődeinket, az ő érdemeiket romboljuk le, hanem a jelen tudásunk szerint értékeljük újra azt, amit kaptunk.

Pár példa:

- Éjszakai riadó:
 - Javasoljuk, hogy csak az vegyen részt egy ilyen akcióban, aki szeretne. Kiskorúaknál a megfelelő alvás, a pihenés lehetőségének megadása nagyon fontos, és aki nyugnek és kellemettségnek éli meg, azt inkább sérüléseket, mint pozitív erőt merít egy ilyen helyzetből.
 - Ha táborok között valósul meg a támadás, akkor nagyon alaposan kell előkészíteni azt, hogy milyen szabályok érvényesek a rajtaütésre.
 - Hova lehet menni és hova nem?
 - Ki van benne a játékban és ki nem?
 - Milyen magatartásformák megengedettek és mi nem? (Pl. erőszakoskodás, fizikai erőszak tilos)
- Esti/ijesztgetős/horror meseerdő
 - Az ijesztgetéssel is érdemes csinálni bánni, főleg az általános iskolás korosztálynál.
 - Itt is érdemes a jelentkezéses módszert választani, vagy lehet az út választásnál döntést adni a gyerekek kezébe, hogy merre szeretnének menni.

Játékok

Előfordulnak olyan játékok, amiket rendszeresen játszunk, és érdemes kicsit kritikus szemmel rájuk nézni. Ha tudjuk, hogy egy-egy cserkész nem szívesen vesz részt egy bizonyos játékban, akkor adhatunk neki játékvezetői feladatot, vagy a tábor körül "nagyon sürgős" és fontos teendőt.

- Guantanamera: Ez az a játék, amit nem tudunk jó szívvel ajánlani. Olyan testi közelségbe kerülnek a résztvevők, ami - azt sejtjük - sok embernek a végén már kényelmetlen.
- Pusziharc: Alapvetően azt gondoljuk, hogy megvan a fiú-lány dinamikának egyfajta megélése. Ezt a fajta játékot viszont inkább kósza korosztálytól ajánlanánk.

Magyar Cserkészsövetség

Cím H-1025 Budapest, Tömörkény utca 3/a.

Telefon Fax +36 1 394 5084

Email titkarsag@mcssz.hu Honlap www.cserkesz.hu

- Brit bulldog: Ez az a játék, amit érdemes kellően előkészíteni. Megtaníthatjuk már egészen kicsiknek is ezzel a játékkal, hogy hogyan kell úgy játszani, bunyózni, hogy az a másiknak ne fájjon. Nagyobb korosztálynál ez egyre nehezebb feladat: ahogy nő az erő, úgy nő annak a nehézsége, hogy ezt a küzdelem minden fél számára biztonságos és kordában tartott legyen. A létszám csökkentése segíthet: kisebb csoportokban jobban oda tudnak egymásra figyelni.

Személyes tér és koedukáció

- Személyes tér: mindenkinek másmilyen az intimszférája, máshol húzza meg a személyes terét. Ezt érdemes minden vezetőnek tudatosítani. Bár a tábor alapvetően a közösségi létről szól, mégis, ha látjátok, hogy valaki nem szeret mások előtt öltözni, fürdeni, akkor adjatok neki lehetőséget arra, hogy egyedül oldja meg ezeket a helyzeteket. (Pl. a sátor szélén legyen a helye, ahol kicsit könnyebben el tud bújni; mehesse utoljára fürdeni.) Ezt a lányok menstruációs időszakában még inkább érdemes szem előtt tartani.
- Sátorok: fiú és lány rajnál biztos, hogy nem kerül egymáshoz közel két ellenkező nemű őrs sátra. De mi van akkor, ha koedukált a raj? Ilyenkor érdemes a sátorok távolságát is kicsit nagyobbra hagyni, és a bejárat tájolását is úgy kiválasztani, hogy az esetleges kellemetlen betekintésektől megóvjuk az őrsöket. Érdemes az illemszabályokat megbeszélni: hogyan közeledünk egy másik sátorhoz, hogy ne rontsunk rá senkire.
- Vezetők, párok: nem javasoljuk, hogy vezetői őrsök koedukáltak, a párok pedig együtt aludjanak, hiszen a vezetés elsősorban példa.
- Fürdés: a lányok és a fiúk természetesen külön fürdenek mindenhol. De figyelniük kell arra is, hogy fürdés közben ne hangozzanak el becsmérlések, kellemetlen beszélgetések.
- Latrina: tiszteljük mindenki személyes viszonyulását a személyes higiénia ügyéhez. Figyeljünk rá, hogy a nemek eltérő igényei a mosdó- és latrinahasználatban érvényesüljenek. Ide csak egy történetet tennénk: Volt egy cserkész, aki csak akkor tudta nagy dolgát végezni, ha nem volt senki a közelben. Ez eléggé megnehezítette számára a folyamatokat, így az őrstársai biztosították neki a terepet, amikor nála akció volt.

Fegyelmezés

Jól fegyelmezni - főleg egy hosszú folyamatként - nehéz. De hadd adjunk pár szempontot!

A fegyelmezés

- növelje a felelősséget; (Mi lett vagy lehetett volna az eredménye, hogy valamit megtettem vagy nem tettem meg.)
- legyen jóvátétel, ha személy vagy a közösség ellen irányult a tett; (Azt amit tettem, valahogy tegyem jóvá.)
- tudatosítsa, mely cserkésztörvényt, együttélési alapszabályt vagy vallási tiltást szegett meg;
- tudatosítsa, milyen problémát okozott;
- tudatosítsa, miért ne forduljon elő megint.

Magyar Cserkészszövetség

Cím H-1025 Budapest, Tömörkény utca 3/a.

Telefon Fax +36 1 394 5084

Email titkarsag@mcssz.hu Honlap www.cserkesz.hu

Tehát a fegyelmezés

- ne legyen öncélú;
- ne legyen kollektív;
- ne legyen megalázó; (Pl. ne a tábor előtt tegyük - ez alól kivétel lehet, ha az egész közösséget érintő botrányos esetről van szó.)
- ne legyen aránytalan;
- ne legyen fizikai retorzió; (Pl. vízhordatás, fekvőtámasz, békaügetés)
- ne történjen étellel, itallal, alvással, tehát ellátással, gondoskodási elemmel.

Büntetés helyett ajánljuk a pozitív megerősítést: Pl. Ne - elsősorban - az elhagyott tárgyakért adjunk büntetést, hanem mondjuk azt, hogy amelyik őr nem hagy el semmit, annak pont jár, és hirdethetünk a végén nyertest. Ezzel nem csak a dolgaikra, hanem egymásra is oda fognak figyelni az őrben.

Kreatív büntetés, szereplés: itt is érdemes a személyes igényeket figyelembe venni, és személyre szabottan a határokat feszegetni. Pl. merjen valaki kiállni a többiek elé. Érezze, hogy pl. egy tudatosító feladat megosztásánál azért áll ki a többiek elé, hogy ők is okuljanak. Támogató legyen a légkör!

Alkohol

Ebben a kérdésben nem lehetünk elnézőek! Tilos az alkoholfogyasztás mindazon cserkészprogramon, ahol kiskorúak (18 évnél fiatalabbak) vannak cserkészvezetőre bízva. Ez ugyanis kimerítheti a Btk. 208. §, Kiskorú veszélyeztetése fogalmát. Mindezen felül a Táborozási szabályzat értelmében cserkész táborban (elő- és utótáborban is) és portyán tilos az alkoholfogyasztás.

Az a cserkész, aki alkoholt fogyaszt miközben vezetői feladatot lát el (kiskorúakra felügyel) kiskorúak veszélyeztetésének vétségét követi el. A veszélyeztetés akkor is fennáll, ha a vezető(k) akkor fogyaszt(anak) alkoholt, mikor a kiskorúak nincsenek jelen (pl. már alszanak). A felnőtteknek (vezetőknek) minden körülmények között teljes cselekvő- és ítélőképességük birtokában kell lenniük. A kiskorúak felügyelete közben, vagy a velük történő alkoholfogyasztás tehát veszélyeztetésnek minősülő tiltott magatartásforma.

Továbbá 18 év alattiak számára alkoholfogyasztást ajánlani a hazánk törvényeibe ütközik.

Stressz, vezetői konfliktusok

A tábor természetéből adódóan és időtartama miatt is lehetőséget teremt arra, hogy a szunnyadó vagy potenciális ellentétek, feszültségek kialakuljanak. Ezek kiküszöbölésére is lehet és kell lépéseket tenni, valamint ezen felül előfordulására és kezelésére érdemes előre készülni.

Pár alapvetés és tanács:

Magyar Cserkészszövetség

Cím H-1025 Budapest, Tömörkény utca 3/a.

Telefon Fax +36 1 394 5084

Email titkarsag@mcssz.hu Honlap www.cserkesz.hu

- Vezetők között gyerekek előtti nyílt konfliktus és kiabálás ne legyen. A gyerekek előtt egységesen kell fellépni és a feszültséget az érintettek között megoldani.
- Nem felülírva az előző szempontot, de jelezzük, hogy vezetők közötti vitás helyzet rögtön egy lehetőség is, hogy a cserkészek számára konstruktív konfliktuskezelési mintákat mutassunk.
- Legyenek tisztázva a feladatkörök - ki miben dönt - a vezetők között, kihez miben fordulhatunk - a vezetők és a gyerekek is?
- Ha egy kérdésben egy alacsonyabb döntési helyen lévőt kérdeznek meg, akkor ő kérdezzen rá, hogy mit mondott ezzel kapcsolatban az, aki felette áll a döntésben.
- Készülhet előre a vezetőség, hogy lehetnek stressz helyzetek. (Pl. hangulati ív, elfáradnak a gyerekek, baleset stb.)
- Az egyes vezetőket, akik először csinálnak bizonyos feladatokat, készítse fel a vezetőség, ezzel is az ő feszültségét és a hibázási lehetőségét csökkentve.
- Újonc avatás, mint stresszhelyzet - lehet titok része, de a kellőnél ne legyen nagyobb súlya a gyerekek számára. A beavatásos helyzetekben különösen kell figyelni, hogy a próbák, akadályok ne legyenek senkinek megalázóak, aki esetleg fizikailag gyengébb, az se érezze magát rosszul.
- Lehet beszélni a stressz természetéről, arról hogy a stresszt oldja, ha közös a célunk, egy irányba megyünk.

Pihenés, énidő

A tábor egy nagyon intenzív együtt töltött időszak, amikor az alvás, a pihenés és a személyes idő háttérbe szokott szorulni. Ezekre, ezek fontosságának a tudatosítására is érdemes odafigyelni, a nevelés lehetőségét látni benne.

Például:

- Ha a vezetőség úgy érzékeli, hogy a gyerekek, a vezetők elfáradtak (sok a feszültség), lehet egy nap, amikor tovább lehet aludni. Akár a program kárára is érdemes ezeket a döntéseket meghozni.
- Legyen lehetőség egyedül elvonulni - pl. napi lelki fél óra, amikor választhatnak, hogy egyedül szeretnének-e lenni, vagy közösen kipróbálni egy imaformát.
- Lehet egy ember, aki figyel arra, hogy a vezetők pihenjenek is és a feladatok egyenlően terheljék őket.

Mindezek figyelembevételével kívánunk nagyszerű, élményekben gazdag és cserkészies táborozást minden cserkésztestvérünknek!